

LAVDATIO DOMINI ZENON CARDINALIS GROCHOLEWSKI

Este astăzi, 13.06.2006 o deosebită cinste pentru Universitatea din București, respectiv Facultatea de Teologie Romano-Catolică, să primească vizita Eminenței Sale, Zenon C. Grocholewski, Prefect al Congregației pentru Educația Catolică, și să-i acorde distincția de *Doctor honoris causa* instituindu-l astfel membru de onoare al Senatului Universității din București.

Cardinalul Zenon Grocholewski s-a născut la 11 octombrie 1939 la Brodki în Polonia, (arhidieceza de Poznan), fiind cel de-al treilea din cei patru fii ai lui Stanislau și Iosefina Stawinska.

După studiile filosofico-teologice încheiate la Seminarul Arhidiecezan din Poznan, a fost sfințit preot pe 26 mai 1963. Timp de trei ani a lucrat în parohia Cristos Răscumpărătorul din Poznan.

În 1966 a început studiile de drept canonic la Universitatea Pontificală Gregoriană din Roma, unde a susținut lucrarea de licență în drept canonic în anul 1968, fiind premiat cu medalia de aur, iar în 1972 și-a luat doctoratul, fiind premiat și de această dată cu medalia de aur. Teza sa de doctorat, redactată în limba latină, a fost publicată anul următor: *De exclusione indissolubilitatis ex consensu matrimoniali eiusque probatione*, M. D'Auria Editore, Napole, 1973, pp. 200.

Doi ani mai târziu a încheiat cursul trienal la „Studio Rotale” unde a obținut diploma de avocat la Sacra Rota Romana.

În timpul studiilor de la Roma a frecventat cursuri de limbă în Germania și în Franța și a desfășurat activități pastorale în diverse parohii din Germania și Italia.

După cum s-a remarcat în scurta biografie a Eminenței Sale, din octombrie 1972 până în 15 noiembrie 1999, a activat în cadrul Tribunalului suprem al Signaturii apostolice ca expert în juristprudența ecleziastică. În această calitate de expert în Dreptul Canonic a lucrat efectiv la redactarea Noului Drept Canonic – CIC 1983.

La 25 ianuarie 1983, Sf. Părinte de pioasă amintire, slujitorul lui Dumnezeu, Ioan Paul al II-lea a semnat constituția apostolică de promulgare a Noului Codice „*Sacrae disciplinae leges*”.

În această constituție, Papa Ioan Paul al II-lea scrie: „În decursul secolelor, Biserica Catolică a obișnuit să reformeze și să reînnoiască Legile disciplinei sacre, pentru ca – păstrându-se neconținut fidelitatea față de dumnezeiescul Întemeietor – ele să fie conforme cu misiunea salvifică ce i-a fost încredințată”.

„Dacă luăm în considerație natura lucrărilor premergătoare promulgării Codului, precum și modul în care ele au fost efectuate, îndeosebi în timpul pontificatului lui Paul al VI-lea și a lui Ioan Paul I, și de atunci până azi, este absolut necesar să se scoată bine în evidență faptul că aceste lucrări au fost duse la bun sfârșit într-un excepțional spirit de colegialitate, și acest lucru este valabil nu numai în ceea ce privește redactarea materială a operei, dar chiar substanța însăși a legilor elaborate.

Acest aspect colegial, care caracterizează cât se poate de bine procesul de formare a Codului, corespunde perfect magisteriul și spiritul Conciliului Vatican II. De aceea, Codul, nu numai în conținutul său, dar și în însăși geneza sa, permite să se vadă inspirația ce vine din acest Conciliu, în ale cărui documente Biserica,

“sacrament universal de mântuire” (cf. Const. Dogm. despre Biserică Lumen gentium 1,5, 48), este prezentată ca popor al lui Dumnezeu, iar structura ei ierarhică este întemeiată pe Colegiul apostolilor împreună cu Capul acestuia.

Din acest motiv, Episcopii și episcopatele au fost invitați să colaboreze la pregătirea noului Cod, și astfel, pe parcursul unui drum atât de lung, cu o metodă cât mai colegial posibilă, să se maturizeze, puțin câte puțin, formule juridice, care apoi trebuiau să fie utilizate de întreaga Biserică. În plus, în toate fazele acestei lucrări au participat și *experti*, adică persoane specializate în teologie, în istorie și mai ales, în Dreptul Canonic, care au fost chemați din toate părțile lumii.

Tuturor și fiecăruia în parte le manifestăm astăzi sentimentele noastre de vie recunoștință.

(...) Dar ne place să îi amintim și pe cei care sunt în viață, în primul rând, pe actualul președinte al Comisiei, venerabilul frate Rosalio Castillo Lara, care foarte mult timp a desfășurat o muncă remarcabilă într-o funcție atât de importantă: (...)și pe toți ceilalți care, în cadrul aceleiași Comisii, fie în calitate de membri cardinali, fie în calitate de Oficiali, consultanți și colaboratori în grupurile de studii sau în alte oficii, au avut o contribuție foarte valoroasă la elaborarea și desăvârșirea unei opere atât de importante și de complexe.”

Din această Comisie făcea parte și oaspetele nostru deosebit Zenon Cardinal Grochowski.

“Așadar, promulgând astăzi Codul – continuă Sf. Părinte Papa Ioan Paul al II-lea - suntem pe deplin conștienți că acest act provine din autoritatea noastră de Pontif și, prin urmare îmbracă un caracter “*primațial*”. Dar tot atât de conștienți suntem că acest Cod, în ce privește conținutul său, reflectă *grija colegială* față de Biserică a tuturor fraților noștri în episcopat; ba mai mult, făcând o anumită asemănare cu Conciliul însuși, acest Cod trebuie considerat ca fiind rodul unei colaborări colegiale izvorâte din eforturile convergente ale persoanelor și instituțiilor specializate răspândite în întreaga Biserică.

Se pune o a doua întrebare: ce este Codul de Drept Canonic? Pentru a da un răspuns corect la această întrebare, trebuie să ne întoarcem cu mintea la îndepărtata moștenire a dreptului, conținută în cărțile Vechiului și Noului Testament, din care provine, ca de la izvorul său principal, întreaga tradiție juridică și legislativă a Bisericii.

De fapt, Cristos Domnul nu a abolit nicidecum moștenirea bogată a Legii și a profeților, care s-a format treptat din experiența istorică a poporului lui Dumnezeu în Vechiul Testament, dar a desăvârșit-o (cf. Mt 5, 17), astfel încât să aparțină într-o manieră nouă și mai elevată la moștenirea Noului Testament. De aceea, chiar sfântul Paul, prezentând misterul pascal, învață că justificarea nu se dobândește prin faptele legii, ci prin credință (cf. Rm. 3,28; Gal 2,16), el totuși nu exclude obligativitatea Decalogului (cf. Rm. 13,8-10; Gal 5,13-25; 6,2) și nu neagă importanța disciplinei în Biserica lui Dumnezeu (cf. 1Cor. cap.5 și 6). În felul acesta, scrierile Noului Testament ne permit să cunoaștem și mai mult importanța însăși a disciplinei și să putem înțelege mai bine cât de strâns unită este ea cu caracterul salvific al mesajului evanghelic.

Astfel stând lucrurile, apare destul de limpede că scopul Codului nu este nicidecum de a înlocui în viața Bisericii credința, harul și, mai ales carismele credincioșilor. Dimpotrivă, Codul tinde mai degrabă să creeze în societatea eclezială o ordine care, acordând iubirii primatul, de asemenea, harului și carismelor, să faciliteze totodată dezvoltarea lor armonioasă atât în viața societății ecleziale, cât și în aceea a fiecărui membru al acestei societăți.

Aici Legistorul scoate în evidență ultimul canon 1752 care afirmă că în Biserică legea supremă este mântuirea sufletelor.

Papa Ioan Paul al II-lea mai afirma în constituția Apostolică sus amintită că Noul Codice trebuie să fie considerat ca un rod al unei colaborări colegiale.

La această colaborare colegială și-a adus o contribuție importantă Eminența sa Card. Zenon Grocholewski. Noi, cei care ne folosim de acest instrument al jurisprudenței bisericești, îi mulțumim Eminenței sale și pentru faptul că mulți ani după promulgarea a făcut parte din mai multe comisii de interpretare a Dreptului aducându-și aportul substanțial de expert canonist. De fapt, pe lângă funcțiile pe care le-a avut la Tribunalul suprem al Signaturii Apostolice și acum prefect al Congregației pentru Educația Catolică, Card. Zenon Grocholewski a desfășurat și desfășoară diferite însărcinări pe lângă Curia Romană – ca apoi să o dezvolte pe cea universitară.

În ceea ce privește celelalte funcții din Vatican deja îndeplinite, putem aminti că în 1982 a făcut parte din Comisia, compusă din șapte persoane, care împreună cu Sf. Părinte au studiat proiectul noului Cod de Drept Canonic; în anii 1983–1985 a făcut parte din Comisia care împreună cu Sf. Părinte a studiat reforma de la Curia Romană; în anii 1983–1998 a fost membru al Comisiei Disciplinare de la Curia Romană; din 1984 până în 2000 a fost magistrat al Consiliului Pontifical pentru Interpretarea Textelor Legislative; din 1988 până în 1999 a fost președintele Comisiei pentru Avocații Sfântului Scaun și cei de la Curia Romană; din 1989 până în 2001 a fost membru al Comitetului Pontifical pentru Congreșele Euharistice Internaționale; la 7 iunie 1998, ca trimis special al lui Ioan Paul al II-lea, în numele său a consacrat prima biserică catolică din Almaty (Kazahstan); din 5 octombrie 1998 la 15 noiembrie 1999 a fost președintele Curții de Casație a Statului Vatican; în 2000 devine membru al Comisiei care a pregătit proiectul noii „Legi fundamentale a Statului Vatican”.

Acum este: membru al Congregației pentru episcopi (din 2.X.1999); președintele Operei Pontificale a Vocației la Preoție (din 1999); președintele Comisiei Dicasteriale Permanente pentru Formarea Candidaților la Ordinele Sacre (din 1999); președintele Comisiei Interdicasteriale Permanente pentru o Distribuție mai egală a Preoților în Lume (din 1999); Membru al Congregației pentru Doctrina în Credință (din 2001); membru al Consiliului Special pentru Oceania al Secretariatului General al Sinodului pentru Episcopi (din 2003); membru al Congregației pentru Cultul Divin și pentru Disciplina Sacramentelor (din 1991 2005)

Citim în Curriculum Vitae al Eminenței sale că în 21 februarie 2001 a fost creat cardinal al Sf. Biserici Romane. Cine sunt cardinalii în Biserica Catolică? Întâi de toate ei sunt membrii Colegiului Cardinalilor și cum spunea Papa Benedict al XVI-lea în 22 februarie 2006 când a anunțat consistoriul din 24 martie pentru a crea noi cardinali. Cardinalii au datoria de a susține și de a ajuta pe Succesorul Sf. Petru la îndeplinirea oficiului apostolic care i-a fost încredințat spre slujirea Bisericii. Nu din întâmplare în documentele ecleziastice vechi, Sf. Părinte definea Colegiul cardinalilor ca fiind “pars corporis nostri” (cf F.X. Wernz, *Ius Decretalium*, II, n. 459). Cardinalii de fapt constituie în jurul Papei un fel de Senat, de care el se slujește pentru împlinirea îndatoririlor legate de funcția sa (de principiu perpetuu și vizibil al unității în credință și a comuniunii”. (cf. *Lumen Gentium*,18).

Și apoi despre fundamentul biblic al misiunii cardinalilor același papă Benedict al XVI-lea în discursul și omelia sa din 24 respectiv 25 martie a.c. spunea:

“Preacucernici și iubiți frați, ceea ce afirmă Capul Apostolilor se potrivește în mod deosebit celui care este chemat să îmbrace haina de cardinal: “Așadar, pe prezbiterii care sunt între voi, eu care sunt prezbiter ca și ei și martor al suferințelor lui Cristos și părtaș al gloriei care se va arăta, îi îndemn: Păstoriți turma lui Dumnezeu” (1Pt. 5,1). Sunt cuvinte care, chiar în structura lor esențială, amintesc misterul pascal, prezent în mod deosebit în inima noastră în aceste zile. Sf. Petru și le atribuie lui însuși, fiind un prezbiter “asemenea lor”, lasând să se înțeleagă că în Biserică, cel bătrân, prezbiterul, datorită experienței acumulate de-a lungul anilor și datorită încercărilor înfruntate și depășite, trebuie să fie în mod special “în sintonie” cu dinamismul profund al misterului pascal. De câte ori, dragi frați care ați primit demnitatea de cardinal, ați aflat în aceste cuvinte motiv de meditație și de îndemn spiritual de a merge pe urmele lui Cristos cel Răstignit și Înviat! Acestea vor primi o confirmare ulterioară prin ceea ce noua responsabilitate va cere de la voi. Uniți și mai mult în jurul Succesorului Sf. Petru, veți fi chemați să colaborați cu el la îndeplinirea propriei funcții ecleziale, iar acest fapt va însemna pentru voi o participare mai intensă la misterul Crucii pentru a împărtăși suferințele lui Cristos. Și noi toți suntem martori reali ai suferințelor sale de astăzi, în lume și în Biserică, dar în același mod suntem și părtași ai gloriei sale.

Toate acestea vă vor permite să vă adăpați din plin de la izvoarele harului Său și de a răspândi în jurul vostru cu mai multă eficacitate roade benefice.

Fraților, contez pe întregul Colegiu din care intrați să faceți parte, pentru a anunța lumii întregi că “Dumnezeu este iubire”, și pentru a arăta acest lucru mai ales prin mărturia de comuniune sinceră între creștini: “După aceasta vă vor cunoaște toți că sunteți discipolii mei, dacă aveți dragoste unii față de alții” (In. 13,35). Contez pe voi, dragi Frați Cardinali, pentru a face astfel încât principiul carității să poată să iradieze și să reușească să însuflețească Biserica în fiecare grad al ierarhiei sale, în fiecare Comunitate și Institut religios, în fiecare inițiativă spirituală, apostolică și de animare socială. Contez pe voi pentru ca efortul comun de a fixa privirea asupra Inimii deschise a lui Cristos să facă să înainteze mai rapid și cu mai mult elan calea spre deplina unitate dintre creștini. Contez pe voi pentru ca, printr-o valorificare atentă a celor mai mici și mai umili, Biserica să ofere lumii în mod hotărât vestea și provocarea civilizației iubirii. Toate acestea îmi place să le văd simbolizate în purpura pe care ați primit-o. Ca aceasta să fie într-adevăr simbolul iubirii creștine plină de zel care să se oglindească în viața voastră”.

În mod deosebit voi, dragi Cardinali, ce sprijin puteți da în misiunea voastră în înaltul “Senat” al Succesorului lui Petru! Această coincidență providențială ne ajută să considerăm evenimentul de astăzi, în care este scos în evidență în mod deosebit principiul petrin al Bisericii, prin lumina unui alt principiu, cel marian, care este cu atât mai original și fundamental. Importanța principiului marian în Biserică a fost subliniat în mod deosebit, după Conciliu, de preaiubitul meu Predecesor Papa Ioan Paul al II-lea, în coerență cu moto-ul Totus tuus. Prin statura sa spirituală și prin exercitarea neobosită a ministerului său, s-a făcut vizibilă în ochii tuturor prezența Mariei, ca Mamă și Regină a Bisericii.

Tema raportului dintre principiul petrin și cel marian o putem vedea și în simbolul “inelului”. Inelul a fost dintotdeauna un semn nupțial. Fiecare dintre voi l-ați primit în ziua consacrării voastre ca episcopi, ca expresie a fidelității și a angajamentului de a păzi Sfânta Biserică, mireasa lui Cristos (cf. Ritualul de Consacrare a Episcopilor). Inelul pe care astăzi vi-l pun pe deget, caracteristic demnității de cardinal, vrea să confirme și să întărească acest angajament, plecând de la un dar nupțial, care vă amintește faptul că sunteți înainte de toate uniți cu Cristos, pentru a îndeplini misiunea de miri ai Bisericii. Primirea acestui inel să fie pentru voi ca și cum ați reinnoi “da”-ul vostru, al vostru “iată-mă”, adresat atât

Domnului Cristos, care v-a ales și v-a consacrat, și totodată către Biserica sa, care vă cheamă să o slujiți cu o iubire sponsală. Cele două dimensiuni ale Bisericii, cea mariană și petrină, se întâlnesc deci în ceea ce formează îndeplinirea amândurora, adică în valoarea supremă a carității, carisma "cea mai mare", "cea mai bună cale", după cum scrie apostolul Paul (1Cor. 12,31; 13,13).

Aș adăuga faptul că Eminența sa, Card. Zenon Grocholewski a știut și știe să-și desfășoare activitatea în Senatul succesorului lui Petru în lumina celor două principii ale Bisericii, cel petrin și cel marian.

"Într-un articol scris în contextul Sinodului extraordinar din 1985 prin care se dorea celebrarea, verificarea și promovarea Conciliului Vatican II la cea de-a douăzecea aniversare, Hans Urs von Balthasar afirmă că prin Conciliul Vatican II a fost scos în evidență rolul Bisericii ca sacrament de unitate cu Dumnezeu și cu omenirea întreagă. Acest sacrament al unității cuprinde atât unitatea externă, cea petrină, cât și unitatea internă, mariană. Unitatea petrină este principiul ierarhic în Biserică. Elementul marian al Bisericii este prezența sponsală și maternă a Fecioarei Maria, care aduce o unitate mariană în nucleul Bisericii pământești și cerești, în care ordinea naturii este desăvârșită prin har, erosul prin agape, cosmosul creat prin iubirea eclesială"¹.

Cardinalul Zenon Grocholewski, fiind polonez de origine, făcând parte din națiunea care are un cult deosebit față de Sf. Fecioară Maria, s-a simțit mereu în activitatea sa un slujitor fidel al Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea, al Apostolului lui Petru și sub mantia ocrotitoare a Maicii Domnului, Matka Boska – Matka Polska, sub același motto – *Totus tuus*, pe care l-a avut conaționalul său, servul lui Dumnezeu, preaiubitul nostru Papa Ioan Paul al II-lea.

Spuneam mai înainte că voi aminti și de activitatea universitară a Eminenței sale, Card. Zenon Grocholewski.

În 1974–1982 a colaborat cu P. Prof. Ignacio Gordon la organizarea cursurilor internaționale, numite „Renovationis canonicae pro iudicibus”, la Universitatea Pontificală Gregoriană .

1975–1999 a fost mai întâi Docent, iar din 1983 Profesor Invitat al Facultății de Drept Canonic din cadrul Universității Pontificale Gregoriane din Roma, unde a ținut cursuri speciale de drept matrimonial și procesual canonic; Acum de altfel este Mare Cancelar al Universității Pontificale Gregoriane și al Institutului Biblic Pontifical asociat; ca și Mare Cancelar al Institutului de Muzică Sacră; Mare Cancelar al Institutului de Arheologie Creștină; Mare Cancelar al Institutului de Studii Arabe și Islamice; Patron al Institutului Pontifical al Latinității sau Facultatea de Litere Creștine și Clasice (din cadrul Universității Saleziene).

A ținut conferințe și comunicări în timpul Congreselor sau Întâlnirilor naționale și internaționale în diferite centre de studiu din diferite națiuni: Italia, Polonia, Franța, Germania, Slovacia, Republica Ceha, Ungaria, Austria, Spania, Elveția, Malta, Croația, Canada, S.U.A, Brazilia, Argentina, Chile, Mexic, Columbia, Rusia, Bielorusia, Ucraina, Taiwan, Tailanda.

Amintim pe scurt cărțile și publicațiile Cardinalului. O listă completă a acestora o aveți în mapa oferită.

1. *Documenta recentiora circa rem matrimonialem et processualem*, vol I (în colaborare cu I. Gordon), Roma 1977; vol II, Roma 1980; 2. *La filosofia del*

¹ *Il Sinodo sul Concilio, Il Sabato* (12.12.1985): publicat în *La realta' e la gloria*, 69-77.

diritto di Giovanni Paolo II, publicată în carte la Roma 2002; *Juan Pablo II el Magno*; *Dilexit iustitiam*;

A scris numeroase articole și recenzii în reviste de specialitate (ca *Periodica*, *Apollinaris*, *Ephemerides Iuris Canonici*, *Il Diritto Ecclesiastico*, *Monitor Ecclesiasticus*, *Ius Ecclesiae*, *Quaderni di Diritto Ecclesiale*, *Commentarium pro Religiosis et Missionariis*, *Nicolaus*, *Angelicum*, *Analecta Cracoviensia*, *Prawo Kanoniczne* și multe alte.

Cardinalul nostru onorat astăzi a mai desfășurat și o activitate deosebită de cercetare a sfințeniei. A fost postulador al cauzei de beatificare și canonizare a următoarelor persoane: Edmondo Bojanowski (din 1984), ridicat la cinstea altarelor de către Ioan Paul al II-lea la Varsovia în 13 iunie 1999, și a Maicii Sancia (Ioana) Szmkowiak (din 1985), proclamată fericită de Ioan Paul al II-lea la Cracovia pe 18 august 2002.

Mai amintim și principalele titluri de onoare și premii (pe lângă medaliile de aur pentru lucrarea de licență și doctorat).

- cetățean de onoare al orașului Trenton, capitala statului New Jersey, SUA (1988); cetățean de onoare al Princeton, New Jersey, SUA, renumitul oras universitar unde a predat și unde a murit Albert Einstein (1992); cetățean de onoare al Agropoli, Italia (1992); cetățean de onoare al Levoca, Slovacia (1997);
- -membru de onoare: al Asociației Canonistilor din Slovacia (1993); al Asociației Canonice din Italia (din 1998) și al Asociației Canonistilor Polonezi (din 1999);
- membru de onoare al grupului de redactare al Dicționarului Biografic Ilustrat al Poloniei în Lume, la care se lucrează în Franța (din 1992);
- Medalia "Polonia sempre Fidelis" pentru munca plina de merite în biografia...poloneză (26 septembrie 1998), conferită la Ambasada Poloneză din Roma);

Și mai multe doctorate honoris causa printre care:

- Doctor honoris causa al Academiei de Teologie catolică din Varsovia (care în 1999 a devenit Universitatea Stefan Wyszynski): 12 octombrie 1998;
- Doctor honoris causa al Universității Catolice din Lublin, Polonia (1 decembrie 1999),
- Doctor honoris causa în teologie la Universitatea de Passau, Germania (8 februarie 2001),
- Doctor honoris causa al Universității de Glasgow, Scoția (21 iunie 2001),
- Doctor honoris causa al Universității Comeniana din Bratislava, Slovacia (12 septembrie 2002),
- Doctor honoris causa al Universității Pontificale Catolice din Argentina "Santa Maria de los Buenos Aires " (4 noiembrie 2002),
- Doctor honoris causa în jurisprudență al Universității Catolice FuJen din Taipei, Tawan (27 februarie 2003).
- Doctor honoris causa al universității Adam Mickiewicz, din Poznan, Polonia, (7 mai 2004).

Precum și alte medalii și premii.

Pentru toate aceste activități, Universitatea din București îl onorează și îl roagă să accepte titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din București.

Sperăm să-l avem mereu pe cardinalul Zenon Grocholewski ca bun consilier în cele ale învățăturii divine, ecleziastice și un ocrotitor al învățăturilor catolice din România.

Le auguro, Vostra Eminenza una buona salute, la grazia del Signore nostro Gesu' Cristo, la protezione della Vergine Maria e buon lavoro per la gloria di Dio e della Sua Chiesa.

(Vă urez, Eminență, multă sănătate, harul Domnului nostru Isus Cristos, protecția Preasfintei Fecioare Maria și mult spor în munca pe care o depuneți pentru slava lui Dumnezeu și a Bisericii Sale).